

Bonus Nuntium

A Koszta József Múzeum tudományos, muzeológiai, művészeti és művelődési online folyóirata

In memoriam Labádi Lajos

Kaiser László

Bevezető

Labádi Lajos barátom volt, jó barátom. Én mint pesti fiú a felejthetetlen szegedi években, főiskolás koromban (1973–1977) között szerettem meg őt, a szentesi fiút, csoporttársak voltunk egyébként magyar–történelem szakon. Az ebben a korban és időszakban született barátságok meghatározóak s megismételhetetlenek. S bár őt is, engem is visszasodort az élet és munka szülőhelyünkre, kapcsolatunk folyamatos és töretlen volt, a családi találkozásoktól az egymásnak küldött dedikált könyveken át a rendszeressé vált s az általa szervezett szentesi baráti találkozókig. Nagy ívű pályát futott be Labádi Lajos – szentes szerelmese, ahogy mondani szoktam –, hihetetlen mennyiségű folyóirat- és újságpublikáció, a levéltári igazgatóság, megyei, sőt országos ismertség, s mindezek mögött hihetetlen munkabírás és szorgalom meg persze a biztos, rendkívül stabil családi háttér. De megmaradt leginkább örök és ideális barátnak, egyenes, őszinte embernek! S bár tudtam, tudtuk, hogy betegeskedik: megrendítő volt a hír, hogy elment. A barátok, az egykori főiskolás társak és természetesen az egykori legendás főiskolai tanszékvezető tanárunk, Nagy István nevét viselő Baráti Kör kért meg, hogy én tartsam a temetésen a gyászbeszédet. Gombóccal a torkomban, perlekedve és elfogadva a könyörtelen elmúlást olvastam föl az alábbi beszédet.

Búcsú Labádi Lajostól

Tisztelt Gyászoló Család, Rokonok, Barátok, Kollégák, Pályatársak! Tisztelt Gyászolók! Tisztelt Egybegyűltek, aki egyek voltunk, vagyunk és leszünk Labádi Lajos szeretetében!

Egyik nagy írónk úgy fogalmazott, amikor a halálba kezdtek távozni barátai, kortársai, hogy tüzelnek fönről, egyre jobban tüzelnek. Magam s korosztályom ezt kezdtük el megélni az utóbbi időben és éljük folyamatosan, tudva tudván, hogy az elmúlás elkerülhetetlen, a tüzelés megállíthatatlan s a lőszer sosem fogy el... Döbbenetünk, nekünk, barátoknak most mégis kivételesen óriási, szomorúságunk szinte béklyózó. Nem csupán azért, mert fiatalságunk Atlantisza süllyedt megint egy nagyot a könyörtelen tempusban, hanem Labádi Lajoshoz való kivételesen erős kötődésünk miatt, mint ahogy tudtuk, éreztük, ő is mennyire kötődik hozzánk; fogalmazzunk egyértelműen, egykori tanárunk, Nagy István, „Nagypista” szeretete volt a meghatározó kötőanyag, mit kötőanyag, teremtő és megtartó erő, fluidum mindebben. És mivel a Nagy István Baráti Kör nevében, bizonyos értelemben a történelem tanszék hajdani hallgatói nevében is szólok: ott vagyunk az emberi lét legfontosabb alappilléreinél: barátság, tanulás, tevékenység, kapcsolatok.

Hadd kezdjem a tanulással, hiszen számunkra ott kezdődött minden. A szegedi évek a főiskolán, ahol Labádi Lajos első perctől kezdve tanulással készült arra, amivé lett: történész, helytörténész, levéltáros. És szülővárosának, a rajongásig hűségesen szeretett Szentesnek kutatója s krónikása, tágabb öleléssel Csongrád megyének is, még tágabban nézve: a helyi ízek és tények jelenben születő, múltakat megörökítő, jövőnek okulást s tanulságot szolgáló megörökítése. Mondjuk ki: az igazi helytörténész a maga felelősségével a legegységesebb történész. Hiszen ha az alul levő alapkövek bizonytalanok, az égbolt szakad ránk. És mondjuk ki azt is: hogy még egyáltalán megvagyunk s megmaradtunk, mármint az ország, a haza, a nemzet, kultúránk – elsősorban a helyi működéseknek és működtetéseknek köszönhető, és csak másodsorban a mindenkori nagypolitika hangjának, tetteinek, netán hangzavarának és tettzavarának. Nagy igazság az, hogy korunk a jól informált tudatlanság kora. S bár bizonyos értelemben minden információ, de a végső lényeg nem lehet más, mint az információmennyiségen túlmutató, kultúrára, kulturáltságra alapuló magatartás, ember és ember közti emberségnövesztés – gyarlóságainkkal, esendőségeinkkel együtt. Még egyszer: lumpenizálódásra hajlamos korunkban: működni és működtetni minőségileg...

Ilyen működtető volt Labádi Lajos mindennapjaiban is: kapcsolatteremtésekben, kapcsolatépítésekben. Azok a felejthetetlen szegedi évek: tanulások, vizsgák, bulik, borozások, egészséges kocsmázások, viták, beszélgetések. Okosságok és marhaságok. Később találkozások Pesten és Szentesen, néha Szegeden. Családi összebarátkozások. Lajos maradt, aki volt, legföljebb a tudományos ranglétrán, pozíciókban került följebb, de mindig volt ideje másokra, tapadva a kapcsolat szóhoz, a kapcsolatápolásra. És közben folyamatosan dolgozott és dolgozott, hihetetlen munkabírása volt, számos könyv, kiadvány és persze cikkek

garmadája bizonyítja, nem beszélve az előadásokról s másokról. Engedtessek meg egy furcsa szóhasználat. Labádi Lajos nem csupán végigdolgozta, de végig „kapcsolatápolta” életét. És itt családjára is gondolok, vagy talán a családjára elsősorban... Mennyi nemes munka, mennyi értékes kapcsolatápolás lehetett volna még, ha a sors és a betegség nem szól közbe végzetszerűen...

Remek ember, „motorember” volt Labádi Lajos. Mert alapítója és motorja, legtöbbször házigazdája az 1990-ben létrehozott Nagy István Baráti Körnek. Ameddig lehetett, szerettük, tiszteltük az évente összejövő Körben Nagy Istvánt. Aztán már csak az emlékét ápolhattuk, leginkább úgy, hogy találkoztunk, mi, volt tanítványai továbbra is. És nem csalódtunk egymásban, viták ide, viták oda, a politikai különbözőségek, harsány polémiák ellenére sem. Miért is csalódtunk volna? Egyik versemben írtam: „A barátságban nincs csalódás, csak árulás.” És ha elárultuk volna egymást, valójában Nagy Istvánt és Nagy István szellemiségét árultuk volna el. Hadd idézzek az 1990-ben induló Baráti Kör alapítószövegéből: „Összejövetelünk részben a tanszékhez, részben a levéltárhoz, de lényegében ahhoz a fészek-meleghez kötődik, amely miatt felejthetetlen számunkra a tanszék, a diákkör. Kívánjuk, hogy (...) a közös munka mellett megszületett barátságot, a formálódó emberséget, a tökéletesedő magyarságot sikerüljön megőriznünk, s hivatásunk szerint tovább adnunk azoknak, akik ezt fogadni képesek.” Ehhez mit tehetnék hozzá? Így legyen a továbbiakban is!

Mondják: valakinek a fontosságára a hiánya figyelmeztet igazán. Most még fölmérni sem tudjuk Labádi Lajos hiányát. Vigaszunk, hogy ha rá emlékezünk: egy teljes életre emlékezünk. És barátságára. Barátságunkra, barátságainkra. Így talán képesek leszünk túl lépni a szomorúság béklyóján. Élni kell, dolgozni kell! Működni és működtetni.

A Nagy István Baráti Kör nevében búcsúzom, búcsúzunk Tőled, Lajos!

(Elhangzott 2019. július 5-én a szentesi Kálvária temetőben.)